

ISSN 2710-3056

Grail of Science

Periodical scientific journal

No 37

March
2024

The issue of journal contains

Proceedings of the VII Correspondence
International Scientific and Practical Conference

SCIENTIFIC RESEARCHES AND METHODS OF THEIR CARRYING OUT: WORLD EXPERIENCE AND DOMESTIC REALITIES

held on March 15th, 2024 by

NGO European Scientific Platform (Vinnytsia, Ukraine)
LLC International Centre Corporate Management (Vienna, Austria)

 OU CI
Open Ukrainian Citation Index

Euro Science Certificate № 22564 dated 12.02.2024
UKRISTEI (Ukraine) Certificate № 69 dated 05.01.2024

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL

GRAIL OF SCIENCE

№ **37** | March, 2024

with the proceedings of the:

VII Correspondence International
Scientific and Practical Conference

**SCIENTIFIC RESEARCHES AND
METHODS OF THEIR CARRYING
OUT: WORLD EXPERIENCE AND
DOMESTIC REALITIES**

held on March 15th, 2024 by

NGO European Scientific Platform
(Vinnytsia, Ukraine)
LLC International Centre Corporative
Management (Vienna, Austria)

МІЖНАРОДНИЙ НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

ГРААЛЬ НАУКИ

№ **37** | березень, 2024

за матеріалами:

VII Міжнародної науково-
практичної конференції

**НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА
МЕТОДИКА ЇХ ПРОВЕДЕННЯ:
СВІТОВИЙ ДОСВІД ТА
ВІТЧИЗНЯНІ РЕАЛІЇ**

що проводилася 15.03.2024

ГО «Європейська наукова
платформа» (Вінниця, Україна)
ТОВ «International Centre Corporative
Management» (Відень, Австрія)

ЕКОЛОГІЧНА СВІДОМІСТЬ СТУДЕНТІВ ЯК ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФЕНОМЕН І ОСНОВА СТАЛОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА: СУТНІСТЬ, СТРУКТУРА, КОМПОНЕНТИ Павленко І.Г., Алексеева О.Р.	319
МОЖЛИВОСТІ ФОРМАЛЬНОГО, НЕФОРМАЛЬНОГО ТА ІНФОРМАЛЬНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДОРОСЛИХ МІГРАНТІВ В ІРЛАНДІЇ Білан М.В.	326
МОТИВАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОГО КОЛЕКТИВУ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК УПРАВЛІНСЬКА ПРОБЛЕМА Хлебнікова Т.М., Михайленко Т.В.	331
НАУКОВА ОСВІТА У ПЛОЩИНІ STEM Прибора Н.А., Жукова Д.С., Прибора А.О.	337
ОПТИМІЗАЦІЯ CHATGPT ДЛЯ ОСВІТНИХ ЦІЛЕЙ ЧЕРЕЗ НАЛАШТУВАННЯ СИСТЕМНИХ ІНСТРУКЦІЙ Дубовенко Ю.І., Патока В.В., Дубовенко В.Ю.	342
ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ З ФІЗИКИ ЗАСОБАМИ ВІДЕОАНАЛІЗУ НА ПРИКЛАДІ ПРОГРАМИ TRACKER Сипчук Є.Ю.	359
РЕАЛІЗАЦІЯ КУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ХІМІЧНІЙ ОСВІТІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ Богатиренко В.А.	365
ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ	
ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ЗАСОБАМИ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА Верьовкіна Ж.Л., Чубук Л.А.	373
ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ Патлайчук О.В., Брюховецька І.В.	375
ІНДИВІДУАЛЬНА ОСВІТНЯ ТРАЕКТОРІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРОЄКТУВАННЯ МАЙБУТНЬОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ Прокоф'єв Є.Г., Товстоган В.С.	378
МУЗИЧНА ТЕРАПІЯ У СТРЕСОВИХ СИТУАЦІЯХ, СПРИЧИНЕНИМИ ВОЄННИМИ ДІЯМИ Ярошенко О.М.	380
ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КЕЙС-ТЕХНОЛОГІЇ В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНОЇ ПАРАДИГМИ ОСВІТИ Вишківська В.Б., Голікова О.М.	383

DOI 10.36074/grail-of-science.15.03.2024.057

ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ЗАСОБАМИ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

Верьовкіна Жанна Леонідівна

канд. пед. наук,

доцент кафедри початкової освіти та інноваційної педагогіки

Український державний університет імені Михайла Драгоманова, Україна

Чубук Людмила Анатоліївна

учитель історії та мистецтва

СЗШ № 4 м. Києва, Україна

СЕКЦІЯ XX. ПЕДАГОГІКА ТА ОСВІТА

Метою мистецтва у сучасній школі є формування та реалізація людинотворчого та культуротворчого потенціалу особистості. Розвиток культури та зміна умов соціалізації особистості привели до більшого розмаїття напрямків у вихованні особистості [1, с.25]. Образотворче мистецтво створює у просторі наочне зображення видимого світу, яке відображається у творчій діяльності, у процесі якої створюються художні образи з відображенням дійсності та втіленням естетичного ставлення до неї людини.

У своїх роботах І. Демченко характеризує творчий розвиток як динамічний процес формування особистості, який спрямований на розширення спектру особистих якостей та здібностей, які у результаті характеризуються новизною та креативністю у конструктивній діяльності [2, с.7], що сприяє творчому розвитку учнів на уроках образотворчого мистецтва.

Вагомість естетичного потенціалу образотворчого мистецтва розкриває М.Лещенко [4]. Вчена підкреслює вагомість творчого розвитку особистості через ретрансляцію соціально-культурного досвіду: «виховання через мистецтво і виховання у мистецтві». Вченою зазначено образотворче мистецтво сприяє збагаченню емоційності, мотивації та когнітивності особистості учня, що суттєво впливає на естетичний розвиток його вихованості.

І. Кузава підкреслює, що для формування художньо-естетичних інтересів учнів відбувається через спрямоване забезпечення розуміння ними художніх творів, розвитку творчих можливостей учнів через активізацію їх емоційної діяльності з урахуванням їх індивідуально-психологічних особливостей [3, с.156–161].

Уроки образотворчого мистецтва у закладах загальної середньої освіти (далі – ЗСО) урізноманітненні засобами та творчими видами діяльності задля ефективного формування естетичного виховання: тематичне малювання та бесіди про мистецтво, малювання з натури, декоративне малювання. Декоративна робота полягає у складанні візерунків, елементів художнього конструювання, у декоративно-оформлювальній роботі. Малювання з натури передбачає роботу з малюнком та живописом. Бесіда про мистецтво знайомить учнів з творами живопису, графіки, скульптури, з пам'ятками архітектури та декоративно-прикладного мистецтва.

Малювання на теми зі зображенням явищ навколишнього світу та ілюструванням літературних творів відіграють велику роль як в естетичному вихованні учнів, так і в розвитку їхньої творчої уяви, виробленні умінь побудови композиції. Творчість учнів проявляється у використанні різних матеріалів та художніх технік: акварелі, гуаші, пастелі, аплікації, ліпленні, вітражі, ліногравюри тощо. Важливим у малюванні на теми є прояв у учня індивідуальності з його інтересами, потребами у сприйнятті, усвідомленні та творчості.

Позитивним є передбаченість у програмі з образотворчого мистецтва ознайомлення учнів під час уроків-бесід з історією мистецтва: відомим художникам різних епох, періодам розвитку мистецтва, його видам та жанрам. Завдання бесід полягають у формуванні готовності учнів розуміти мову мистецтва з умінням бачити твори у єдності форм та змісту, розвиваючи: розрізняти прекрасне та потворне в навколишньому світі, уміння аналізувати різні за жанром твори, висловлювати свою думку, використання спеціальної термінології, удосконалюючи уявлення про мистецтво та його історію. Результатом є умотивованість, інтерес учнів у володінні умінь знати історію картин, скульптур, архітектурних споруд, створених в Україні та у світі загалом. Під час уроків-бесід важливе поєднання образотворчої діяльності учнів: малювання з натури, з пам'яті, за уявою, декоративним малюванням.

У результаті, погоджуємося з міркування Л. Любарської [5], що засоби образотворчого мистецтва сприяють формуванню у учнів ЗСО естетичного виховання через:

- художньо-естетичне пізнання світу та ставлення до дійсності;
- розвиток сенсорних здібностей дітей;
- розвиток індивідуальних креативних ідей особистості як основу для розвитку її творчого потенціалу;
- історичне уявлення про образотворче мистецтво та важливість його у житті людей;
- формування здібностей та здатностей естетичного сприйняття задля продуктивної художньої творчості;
- усвідомлення ролі художнього образу в мистецтві та емоційно-естетичної оцінки.

Список використаних джерел:

- [1] Верьовкіна Ж. Л. «Підготовка майбутніх учителів художньо-естетичного циклу до профільного навчання учнів у закладах загальної середньої освіти». дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, Київ, 2021. 273 с.
- [2] Демченко І. І. Творчий розвиток учнів початкової школи засобами образотворчого мистецтва : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.07 «Теорія і методика виховання» К., 2005. 17 с.
- [3] Кузава І. Формування художньо-естетичних інтересів у дітей із затримкою психічного розвитку. // Проблеми педагогічних технологій. Луцьк : Волин. обл. друк, 2000. Вип. 4. С. 156–161.
- [4] Лещенко М. П. Технології підготовки вчителів до естетичного виховання за кордоном (на матеріалі Великобританії, Канади, США): дис. ... доктора пед. наук : 13.00.01 К., 1996. 382 с.
- [5] Вступ до предмету. Методика викладання образотворчого мистецтва / Л. Любарська, М. Резніченко, О. Протопопова. К. : Міністерство освіти і науки України, 2002. 26 с.

DOI 10.36074/grail-of-science.15.03.2024.058

ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ

Патлайчук Оксана Віталіївна

кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри психології, філософії та соціально-гуманітарних дисциплін
Національний університет кораблебудування ім. адм. Макарова, Україна

Брюховецька Ірина Володимирівна

кандидат хімічних наук, доцент, доцент кафедри біології та хімії
Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, Україна

СЕКЦІЯ XX. ПЕДАГОГІКА ТА ОСВІТА

Воєнний стан, запроваджений в Україні, з одного боку, та стрімкий розвиток інформаційно-комунікаційних технологій, з іншого, спонукає вчених та педагогів досліджувати нові і нові можливості організації освітнього процесу з метою забезпечення належної якості освіти.

Відтак, особливої актуальності набуло змішане навчання, яке активно почало запроваджуватися в умовах пандемії COVID -19.

У наукових джерелах змішане навчання трактується як таке, що інтегрує традиційну (очну) форму навчання та дистанційне навчання, яке реалізується за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій.

О.Коротун зауважує, що «під терміном «змішане навчання» слід розуміти цілеспрямований процес взаємодії суб'єктів навчання, в якому поєднані традиційна та дистанційна моделі навчання, відбувається в аудиторії та за її межами, в синхронному та асинхронному режимах, базується на широкому використанні ІКТ» [4].

Змішане навчання – складний процес, що передбачає активну участь всіх суб'єктів освітньої системи (викладача і студентів), що дозволяє говорити про його подвійну сутність. Так, змішане навчання реалізується у двох аспектах: – особистісно значуща навчальна діяльність студента (самостійна та аудиторна); – організація цієї діяльності викладачем в електронному та традиційному форматах. Власне, використання ІКТ в умовах сучасного освітнього середовища актуалізує проблему формування умінь здійснення самостійної навчальної діяльності (навчальних умінь).

З-поміж ключових характеристик змішаного навчання увага науковців, в першу чергу, звертається на потенційну індивідуалізацію освітнього процесу (робота з електронними ресурсами здійснюється в темпі/обсязі/місці, що максимально відповідають індивідуальним освітнім потребам кожного

студента, що веде до більш усвідомленого засвоєння матеріалу та формує гнучке та доступне особистісно орієнтоване освітнє середовище), на можливість організації продуктивної взаємодії у синхронному та асинхронному режимах. А також формат змішаного навчання активізує необхідність опанування студентами навичками самонавчання, пошуку та відбору інформації у межах виконання системи завдань, що своєю чергою, окрім формування досвіду навчальної діяльності, сприяє розвитку критичного мислення та креативності майбутніх фахівців.

Зазначені характеристики засвідчують про значний потенціал змішаного навчання щодо вирішення проблеми індивідуалізації навчання, яка лишається недостатньо розв'язаною для закладів вищої освіти.

Технологія змішаного навчання представляє новий етап у розвитку технік викладання, яка поєднує елементи самостійного контролю студентом освітнього маршруту (індивідуалізації навчання), а також інтеграцію досвіду навчання в аудиторії та он-лайн.

Ю. Мальований підкреслює, що «індивідуальна форма не вимагає наявності спільної мети діяльності; кожен її учасник працює незалежно від інших; відповідно до своїх навчальних можливостей у притаманному йому темпі» [3]. Таку позицію підтримує В. Володько. Вчений додає, що «в індивідуалізованій системі навчання враховуються і розвиваються індивідуальні особливості кожного учасника. Особливе значення і розвиток одержують такі якості: самостійність, ініціативність, дослідницький або пошуковий стиль діяльності, творчість, упевненість, культура праці тощо» [1].

Своєю чергою, Г. Локарева та Е. Бажміна, аналізуючи бачення проблеми індивідуалізації навчання С. Гончаренком та В. Володьком, зауважили, що «вчені вважали індивідуалізацію дидактичним принципом побудови системи взаємин студента й викладача в освітньому процесі, при якому «індивідуалізація як процес завжди починається з відокремлення особистості», виділення її з загалу; «на основі індивідуалізації учня (студента) розвиваються і формуються такі необхідні якості, як самостійність, ініціативність, творчість, упевненість, захоплення, дослідницький стиль діяльності, нарешті, культура пошуку і праці» [5].

Підтримуючи у цілому вище зазначені позиції науковців, Т. Годованюк додає про те, що «використання індивідуальної форми навчання привчає студентів до самоосвіти та постійного самовдосконалення; сприяє формуванню у студентів умінь самостійно опрацювати навчальний матеріал, поглиблювати і розширювати набуті раніше знання, створює умови для реалізації студентів як індивідуальності (відповідно до своїх вроджених і набутих здібностей і задатків)» [3]. Зауважимо, що набутий в умовах індивідуалізації навчання досвід, буде вкрай необхідним студентам-майбутнім фахівцям, оскільки професійна реальність вимагає сьогодні вміння приймати індивідуальні оригінальні рішення у нестандартних ситуаціях.

Реалізація всіх перелічених характеристик дозволяє говорити про те, що індивідуалізація навчання сприяє створенню особливого навчально-розвивального особистісно орієнтованого середовища, в якому кожен студент отримує можливість максимально розкрити свій потенціал [2]. Домінуючим

видом навчальної діяльності стає самостійна робота студента, що особливо актуально у світлі скорочення аудиторного навчального навантаження, збільшення кількості годин, що відводяться на самостійну навчальну діяльність.

Отже, індивідуалізація освітнього процесу у ЗВО в умовах змішаного навчання сприяє підвищенню його якості, забезпечуючи розвиток і саморозвиток студента як суб'єкта самоосвітньої діяльності та формуючи його готовність до саморозвитку у майбутньому.

Список використаних джерел:

- [1] Володько В. М. (2000). Індивідуалізація і диференціація навчання // В. М. Володько / Проблеми сучасної педагогічної освіти: Зб. статей. Ч.1. К. 21–23.
- [2] Вишківська В., Шикиринська О. (2021). Індивідуалізація та диференціація як необхідні умови вдосконалення освітнього процесу. *Грааль науки*. Вип.10(2). 345-347.
- [3] Годованюк Т.Л. (2010). Індивідуальне навчання у вищій школі: монографія. Київ, Україна: НПУ імені Драгоманова. 160 с.
- [4] Коротун О. В. (2016). Методологічні засади змішаного навчання в умовах вищої освіти. *Інформаційні технології в освіті*. № 3 (28).117-129.
- [5] Локарева Г. В., Бажміна Е.А. (2021). Персоналізація в освіті: управління студентами власною траєкторією навчання засобами цифрових технологій. *Інформаційні технології і засоби навчання*. Том 86. №6.187-207.